СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 109. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 10. травня, 1929. VOL. XXXVII. No. 109. Jersey City, N. J., Friday, May 10, 1929. THREE CENTS.

ЗБЕРІМ ВЕЛИКОДНУ ПИСАНКУ ЯК ВЕЛИКОДНИЙ ДАР РІДНІЙ ШКОЛІ В КРАЮ

СЕНАТ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА ФАРМЕРСЬКИМИ ОБЛІГАЦІЯМИ

13 РЕПУБЛИКАНЦІВ ГОЛОСУЄ З ДЕМОКРАТАМИ. ПЕРША ПОРАЗКА ГУВЕРА.

ВАШИНҐТОН, 9. травня. — Вчора відбулося голосоване над поправкою законопроекту в справі допомоги фармерам. Ходило о фармерські довжні експортові квіти, проти яких виступав президент Гувер, а за яким станули всі сенатори-демократи. До табору демократів перейшли в тій справі 13 републиканських сенаторів і в той спосіб при голосованню заявилося за фармерським облігаціями 47 голосів, а проти цього було 44. Поправка перейшла 3 голосами.

Кажуть, що ця поправка не перейде в палаті послів і Гувер не матиме потреби закладати свого вета. Поправка перейшла в тій зміненій формі, як її вніс сенатор Норис з Небраски.

ПРОТИ НОВОЇ ТАРИФИ.

ВАШИНҐТОН, 9. травня. — Не тільки всі демократи палати послів, але й републиканці піддають новий проект зміни тарифи дуже острій критиці. Проект той викличе, як кажуть, найзавзятішу дебату, яка колинебудь була в конґресі.

ЗАБИЛИ 68 „РЕЛІГІЙНИХ ПОВСТАНЦІВ".

МЕКСИКО СИТІ, 9. травня. — Армія з 10,000 жовнірів, з Каєсом на чолі, має тепер очистити край від повстанчих загонів. На одну частину армії напали повстанці в силі 1,500 мужа. Були це самі „релігійні повстанці", сфанатизовані авантурниками. Замкнулися вони у великім числі в церкві й звідтам обстрілювали федеральні частини. Виперті на цвинтар, розбіглися, залишивши 68 поляглих.

НЕ БУДЕ ЗМІНИ В МЕКСИКУ,

КОЛИ ХОДИТЬ О ВІДНОСИНИ МІЖ ЦЕРКВОЮ І ДЕРЖАВОЮ.

МЕКСИКО СИТІ, 9. травня. — З коментарів, які відносяться до останніх заяв президента Хіля й архиепископа Руїза, виходить, що правительство не думає зміняти законів, які регулюють відносини між церквою і державою. Католицькі священики можуть отже вертати до Мексика, але мусять повинуватися тим законам, супроти яких протестували.

КУЛИДЖ І СМИТ ДИРЕКТОРАМИ.

НЮ ЙОРК, 9. травня. — Бувший президент Кулидж взяв участь в нарадах дирекції „Ди Ню Йорк Лайф Іншуренс Компані", до якої покликано його на місце померлого амбасадора Геррика. Обнявши свій уряд, Кулидж сказав кілька слів про значінне асекурації, але не крився з тим, що розуміє про цей бизнес стільки, скільки наговорили йому асекураційні агенти.

По засіданню відїхав Кулидж домів. На стації, при касі й при вході ніхто його не завважав. І кондуктори не пізнали. Їхав як звичайний подорожний.

Бувший губернатор Смит став знову директором „Ди Консолидетед Індемніті енд Іншуренс Компані". Кореспондентам відповів, що коли покинув Олбані, з дня на день зміняє свої заняття: одного дня є банкиром, другого „іншуренс мен", а иншого письменником.

РЕКОРД ЩОДО ВИСОЧИНИ.

ВАШИНҐТОН, 9. травня. — Лайтнант А. Савсік піднісся вгору на 8 миль понад воздушну стацію маринарки.

ТАМ МІКС ОБМАНЦЕМ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, 9. травня. — Федеральне ґренд джурі обжаловує фільмового кавбоя, Тама Мікса, о неправильности у податкових зізнаннях. В обжалованню закидають, що він затаїв багато приходу й ошукав державну касу за послідні три роки на $75,000. Там Мікс твердить, що він невинуватий.

НЕ ПУСКАЮТЬ РЕПОРТЕРІВ ДО СИНКЛЕРА.

ВАШИНҐТОН, 9. травня. — Джордж Вилсон, директор публичного безпеченства колюмбійського округа, видав зарядженне, яким не дозволив пускати репортерів до вязниці, в якій сидить Синклер.

Зарядженне те викликало обурене не тільки з боку представників преси, але й з боку сенаторів. Між иншими виступив проти цього сенатор Гефлин з Алабами, котрий робив дохождення в справі нафтових махінацій, у які замішані Синклер, Фол і Догені. Гефлин заявив, що коли кинуть до вязниці бідолаху, що вкрав бохонець хліба, то з ним ніхто не числиться і роблять з ним, що хочуть. Колиж справа торкається міліонера, то з ним панькаються на всі заставки, замість запрягти його до роботи й поводитися з ним як з иншими вязнями.

В НАУЦІ ПОРАТУНОК.

А НЕ В КОНҐРЕСІ. ТАК ГОВОРИТЬ РУЗВЕЛТ ПРО ФАРМЕРСЬКУ ПРОБЛЕМУ.

КЕРОЛТОН, Джорджія, 9. травня. — Нюйорський ґоверпор Рузвелт говорив на тему фармерської кризи. Він сказав, що конґрес не вдіє багато й не розвяже фармерської проблеми. Розвяжуть її самі фармери, коли возьмуться до науки й пристосують до фармерства наймодерніші способи господарки.

РОДИТЬСЯ БІЛЬШЕ ХЛОПЦІВ ЯК ДІВЧАТ.

Статистика виказує, що в Злучених Державах родиться більше хлопців як дівчат. Але зате на 100 вмираючих дівчат нижче одного року припадає 130 хлопців того самого віку.

ЗАГИНУЛО 5 ЛЕТУНІВ.

Коли тяжкий французький літак-бомбер переводив вправи на висоті 2,000 стіп, у нього відірвалось одно крило. Зі страшною силою літак упав на землю, ховаючи під своїми руїнами всіх пятьох військових, що були на ньому. Тому, що в руїнах знаходяться ще дві великі сили бомби, які не експльодували, трупи загинувших лишилися під руїнами літака, поки спеціялісти не заберуть тих бомб.

ПРАВА РУКА НЕ ЗНАЄ, ЩО ДАЄ ЛІВА.

У московській „Правді" читаємо: У південній Україні надходить час весняних засівів, а тимчасом зерно розсилане на місця роділяють дуже нерівномірно. „Нам, чомусь прислали зайві 3 вагони пшениці" — повідомляє один сільсько-господарський союз. „А нам чотири", додає другий. А одночасно з ріжних місцевостей приходять повідомлення, що сімен зовсім не дістали, або дістали в дуже малій скількости.

ТРАГЕДІЯ ОРАНҐУТАНҐА.

У звіринці в Будапешті що дня збирається від кількох тижнів громада цікавих перед кліткою оранґутанґа, що плаче, квилить і „виспівує". Оранґутанґ добуває зі себе цілу скалю ріжних тонів, які одні прирівнюють до клекоту лотоків, інші до ридання оленя, ще инші чують виразно поодинокі музичні акорди. „Голіят" переживає трагедію. Недавно померла його дружина, а за ним і його „мале". Від цього дня він почав свою похоронну пісню; простягає рамена, підносить голову і відчиняє губи. Коли помер його малий, він гладив гілки, на яких сидів його улюблений нащадок, і кидався з болю по клітці. Відомий мадярський зоольоґ, д-р Раттсіс, уважає всі ці прояви висловом туги та суму. Його обсерваціі над зажуреним аранґутанґом зацікавили природників, з яких більшість уважали оранґутанґів глухими. Є всі дані на те, що „Голіят" не переживе свого горя, бо не хоче їсти і відкидає навіть улюблені ласощі.

СМЕРТЕЛЬНЕ ПУЩЕННЯ.

В неділю сиропустну, дня 17-го березня 1929 р. вечером, в Нараеві селі, пов. Бережани, справляли парубки „музику". З сусідньої громади Нараєва міста прийшли на ту музику узброєні в ножі парубки. Коли непрошених гостей випросили з хати, один з них, Михайло Солонецький, у звірській спосіб кинувся з бандитським ножем на Михайла Яцкова (літ 19) і так смертельно його порізав, що той по 24-ох годинах в страшних муках покинув життя в лічниці в Бережанах. Михайла Солонецького арештовано й відставлено до вязниці в Бережанах.

ІДУЧИ ДО ТЕАТРУ, ТРЕБА ДАТИ ПІДПИСКУ ДОБРОГО ЗАХОВУВАННЯ.

В Гамбурзі завелася була мода, що підчас виставлювання нових пєс, особливо на актуальні теми, приходило в театрах до скандалів. Тепер дирекція німецького театру вимагає від глядачів, крім оплати квитка, підписки, що вони будуть заховуватися спокійно і не перивати гри артистів ані вигуками, ані демонстративними оплесками до закінчення представлення дії.

ЗЛОДІЇ В ПУРІМОВИХ МАСКАХ.

У Жидів панує звичай на Гамана ходити в масках і желати другим Жидам. Головною річчу є так перебратися, щоби ніхто не міг пізнати, хто криється під маскою. Головно користають з цього вбогі, бо з желаннями відвідується в більшости багаті доми, котрих властителі (це належить до звичаю) гостять і обдаровують маскованих гостей.

Скористали з цього львівські злодії і чотирох їх, перебравшися в маскарадові вбрання, відвідували ріжні багаті домы й серед желань та співів про Гамана крали, що під руки попало. На жаль, при кінці поховзнулася їм нога й, не співаючи вже, помандрували до арештів.

ТАРАС БУЛЬБА ЗАБОРОНЕНИЙ.

Черновецький „Час" довідується від автора, який переробив Гоголевого „Тараса Бульбу" для румунської сцени, що в Кишиневі сіґуранца заборонила грати цю штуку помимо того, що автор викинув багато чисто українських сцен. Дивно! „Волга" і всякі „Дубінушки" вандрівних російських труп стрічає Кишинів з ентузіязмом, а „Тараса Бульбу" Гоголя, тому, що це український сюжет, навіть сіґуранца забороняє.

ЗЛОЧИН МАТЕРІ.

У Варшаві 20-літня служниця Амелія Опалка зарізала свою дитину, а відтак частинно спалила трупа в печі. Неспалені частини тіла заховала в шафі. Злочин викрив пес, що гавканням спровадив сусідок до шафи. Злочинну матір арештовано.

ЛУНАЧАРСЬКИЙ ПРО РЕЛІГІЮ.

В „Ізвєстіях" з дня 26-го березня ц. р. пише комісар освіти Луначарський про протирелігійне виховання в школі. Він заявляє, що треба почати кампанію проти віруючої частини педагогічного персоналу. „Віруючі вчителі в радянській школі, це безглузда суперечність, тому відділи народньої освіти повинні вжити всіх засобів, щоби заступити їх новими, настроєними проти релігії. Боротьба з ними немаловажна річ, тому що можна догадуватися, що між ними є від 30 до 40 проц. ріжного роду віруючих". Для Луначарського всі релігії однаково небезпечні. „Було би злочином викривити боротьбу з релігією в той спосіб, щоби звернути її виключно проти православної церкви, а залишити на боці боротьбу н.пр. зі сектантством, магомединством, юдаїзмом і якою-небудь иншою релігією".

ПРИМІР ГІДНИЙ ДО НАСЛІДУВАННЯ.

Черновецький „Час" з 6 квітня пише: Вчора прийшли до нашої редакції двох селян із села Дорощівців і зложили в імени тамошної читальні 1,000 леїв на голодуючих студентів у Подєбрадах. Підносимо цей акт національної свідомости й солідарности як примір гідний до наслідування.

МІСТЕРІЇ В ОБЕРАМЕРҐАВ.

З Обераммерґав повідомляють, що відомий місцевий актор Антін Лянґ рішив ухилитися від дальшої участи в містеріях „Муки Господні". Антін Лянґ виробив собі европейське імя своїм зображенням Христа в містерії, яку грали кожні десять літ в Обераммерґав підчас страстного тижня. Подивитися на цю містерію, — одиноку, що задержалася від середньовічного звичаю, зїздилися цікаві з цілого світа. Антін Лянґ протягом багатьох літ незмінно грав ролю Христа. В звичайному житті він був тесле й жив дуже скромно. Тепер його роля переходить на одного з його кревняків — Альойза Лянґа, який є ковалем.

БАНДИТИ З ПЕКОЛЬНОЮ МАШИНОЮ.

Бандитські виступи в супроводі ножів, револьверів, а навіть скорострілів, вже настільки збуденіли, що не викликують ніякої сензації. Але на днях трапився в Будапешті напад, якого досі ще не нотувала поліційні хроніки. Бандити виступили узброєні ще й у пекольну машину. До одної богатої вдови прийшов серед білого дня якийсь елеґантний добродій і представившись як заступник американської фірми, почав з нею ділову розмову. За хвилю озвався знову дзвінок і в хату ввійшло ще двох елеґантних панів і тепер усі три витягнули револьвери та зажадали від вдови грошей. В хаті була в тім часі тільки служниця і вдова не могла й думати про оборону. Всеж таки не давала за виграну і заявила бандитам, що можуть її застрілити, але грошей не дасть. Бандити, зі своєї сторони, не думали резиґнувати з доброї нагоди грабунку і взялися до справи інакше. Вони звязали шнурами обидві жінки і прикріпили кінець шнура до пекольної машини. „Коли пані не будуть сидіти цілу годину непорушно, то машина вибухне і рознесе цілий дім" — пояснив ввічливо один з бандитів. Ясна річ, що перестрашені жінки сиділи, як мертві і то не годину, а більше. За той час бандити знайшли касетку з грішми і дорогоцінностями та опустили спокійно вдовиний дім. Звязані жінки не сміли й ворохнутися, щоби не визвати страшної експльозії. Щойно як були вже певні, що минула година, з острахом підвелися на ноги і почали розмотуватися із мотузків. Повідомлена поліція миттю зявилася на місці, щоб ствердити крадіж і... обман. Іменно пекольна машина показалась звичайною, нешкідливою коробкою. Тепер шукає вона за помисловими бандитами, але по них і слід застиг.

МОСКВА КЛИЧЕ НІМЕЦЬКИХ КОМУНІСТІВ ДО НОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

ЗІНОВЄВ ЗНОВУ ВЕРНУВСЯ ДО АКТИВНОЇ ПРАЦІ В ПАРТІЇ. ЗАКЛИКАЄ НІМЕЦЬКИХ КОМУНІСТІВ ДО НОВОГО ПОВСТАННЯ. ВІДНОСИНИ МІЖ МОСКВОЮ І БЕРЛІНОМ НАПРУЖЕНІ.

МОСКВА (СССР), 9. травня. — Бувший опозиціонер в комуністичній партії, Зіновєв, що тепер знову покаявся та вернувся до активної партійної праці, виступив з великими статтями в „Правді" та в „Комсомольській Правді" з приводу першотравневих заворушень у Берліні. Він остро критикує соціял-демократів Німеччини за їх рішучі заходи при подавленню комуністичного повстання.

Зіновєв говорить, що німецьке правительство рішило скористуватися першотравневими демонстраціями, щоби відразу покінчити з комуністичними організаціями Німеччини, поки вони не виросли в силу, яка скине це правительство. Він закликає німецьких комуністів не падати на дусі, але більше активно готуватися до нового рішучого повстання, щоби повалити сучасний режім Німеччини. В цьому німецьким комуністам прийдуть на допомогу комуністи всього світа.

Німецький посол у Москві, що мав виїхати на Україну, відрочив на два тижні свій відїзд, бо має тепер багато праці в Москві ізза протесту німецького уряду з приводу промови Ворошилова, направленої проти Німеччини. Берлінський уряд також протестує проти активної підтримки Москвою німецьких комуністів.

РОБІТНИЦТВО НЕ ПІДДЕРЖАЛО.

КОМУНІСТИ СТАРАЛИСЬ ОРГАНІЗУВАТИ В НІМЕЧЧИНІ ЗАГАЛЬНИЙ РОБІТНИЧИЙ СТРАЙК НА ЗНАК ПРОТЕСТУ ПРОТИ ВБИВСТВА КОМУНІСТІВ БЕРЛІНСЬКОЮ ПОЛІЦЕЮ

БЕРЛІН (Німеччина), 9. травня. — Комуністи закликали робітництво Німеччини, а спеціяльно берлінське, урядити 8 травня півгодинний страйк з 2 години дня на знак протесту проти „поліційного терору". В цей час мали ховати тих, що впали жертвою першотравневих заворушень у Берліні.

Але робітництво, не зважаючи на його симпатії до родин загинувших, не страйкувало, щоби не причинитися морально до большевицького поступовання в день першого травня та щоби не дати своєї санкції большевицьким методам боротьби.

НЕВДАЛА ПРОПОЗИЦІЯ.

АНҐЛІЯ БУДЕ ПРОТЕСТУВАТИ ПРОТИ ПРЕДЛОЖЕННЯ ЙОНҐА ЗМЕНШИТИ ЇЇ РЕПАРАЦІЙНІ ВИМОГИ.

ЛОНДОН (Анґлія), 9. травня. — На ближчому засіданню анґлійського кабінету міністрів обговорюватиметься предложення голови репараційної комісії, Йонґа, в справі зменшення репараційних вимог Анґлії. Загально думають, що Анґлія на це не погодиться, бо тоді довелосяб підвищити податки на населення, які вже й без того є найвисшими між усіми державами світа.

Взагалі пропозиція Йонґа прийшла в дуже незручний час, коли Анґлія готується до виборів, а член партії праці Сновден виступив зі своєю заявою, що Анґлія занадто обтяжена військовими боргами Америці. Згода консервативного правительства на зменшення репараційних вимог від Німеччини далаб партії праці сильний адут проти консервативців.

ЦЕПЕЛІН ПРИЛЕТИТЬ ДО АМЕРИКИ.

ЦЕ БУДЕ ПЕРШИЙ РЕҐУЛЯРНИЙ ЛЕТ ПОВІТРОПЛАВА ДО АМЕРИКИ З ВАНТАЖЕМ.

ФРІДРІХСГАФЕН (Німеччина), 9. травня. — „Граф Цепелін" готується до першої звичайної подорожі до Америки. Тепер почали навантажувати його крамом, який він має перевезти через океан. Між иншим має він привезти сюди дві малпи (ґорилі), велике пяно та багато иншого дрібного краму.

Крім того візьме він пасажирів, між якими будуть знаходитися інжинири, бизнесмени та журналісти. Лет гадають розпочати 15 травня.

ВЕЛИКА ПОВІНЬ.

ВИЛИВ РІКИ ТИҐРА НАРОБИВ БАГАТО ШКОДИ В ПЛОДЮЧІЙ ДОЛИНІ ІРАКА.

БАҐДАД (Ірак), 9. травня. — Ріка Тиґр вилилися й спричинила таку велику повінь, якої не було тут на протязі останніх пятьдесятьох років. Бурхливі потоки води залили плодючу долину ріки, що наробило населенню необчислимі шкоди.

АНЕКСІЯ ОСТРОВА.

КОПЕНГАҐА (Данія), 9. травня. — Норвежське правительство оголосило анекcію невеличкого відбігунового острова Джан Мейн. Острів до цього часу був у спільному користованню Норвеґії та Данії. Він служить гарною базою для норвежських китобоїв.

Данія не буде протестувати проти анексії, хоч це сталося для неї несподівано. Постійними мешканцями острова є лиш один метеорольоґіст та кількох радіо-телеґрафістів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Дюї про Польщу:

Ще не так давно читали ми фінансовий звіт Чарлза Дюї про економічне положення Польщі. Саме тоді робила Польща заходи в справі нової американської позички. Американська преса подала за фінансовим дорадником Польщі, що Польща вже поборола всі повоєнні труднощі й зрівноважила державний буджет та шукає лише за капіталами, потрібними до розбудови залізничих шляхів і промислу.

Найновіший звіт того самого Дюї дещо відмінний від попереднього. В тім звіті Дюї підносить, що населення Польщі перетяжене надмірними податками, що торговля і промисл у цілковитому занепаді, бо нема потрібних до їх розвитку приватних капіталів, а державні субсидії заслабі. Те саме відноситься і до хліборобства. Дюї радить доконче зменшити державні видатки, зредукувати урядовий апарат і в той спосіб довести до змекшення податків.

Як стоїть Польща економічно, можна пізнати найкраще з того, що можна було почути з промов у польськім соймі. Мимо позичок й американського фінансового дорадника, з Польщею під економічним оглядом круто. І йде щораз до гіршого. Торговельний білянс перших двох місяців цього року приніс Польщі дефіцит в сумі 176,770,000 злотих. В польськім соймі скидувано вину за те погане положення на остру зиму. Казали, що самі залізниці пожерли 70 міліонів титулом чистки залізничих шляхів від снігу, припинивши ще дотого рух, а тимсамим і вивіз товарів за границю. Инші знову твердили, що не було що вивозити, бо найбільше вивозили досі дерева, а тепер Польща вже так винищила ліси, що нема й дерева на вивіз.

Дорожнеча зростає з місяця на місяць. Першого грудня 1928 р. було в Польщі 97,000 безробітних, а вже в лютім того року було їх 173,000. Притім треба памятати, що це відноситься тільки до малого числа кваліфікованих робітників, бо ті зареєстровані. Дійсного числа безробітних ніхто не знає. Суди засипані векслевими позвами. В січні сього року було 356,700 таких позвів. Всюди відчувається велику депресію, яка може закінчитися великою економічною катастрофою. Правительство супроти того всього безрадне.

Таке тепер фінансове положення Польщі. Дюї добачує ратунок головно в тім, щоби негайно змекшити податки. Та якжеж це Польщі зробити, коли вона не годна зредукувати свого адміністраційного апарату, а тимсамим і видатків. Бож тільки при помочі війська, поліції й урядництва держить вона свою руку на окупованих нею землях. Того Дюї не бачить чи не хоче бачити, тому пропонує те, чого Польща виконати не може.

В. Богуш.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ, А ПРОБЛЄМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА СОЦІЯЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

(Оригінальна допись „Свободи").

(Продовження)

2. Сучасна промисловість на Великій Україні.

Не в кращому становищі, ніж селяне, знаходяться українські робітники, службовці, ремісники та навіть крамарі, тощо. Українські „народолюбці" дуже помилялись, коли думали, що аграрна революція чи соціялізація землі принесе загальний добробут селянам-хліборобам; проте ще більше помилились усякі соціялісти-марксисти та комуністи, ленінці, які сподівалися, що націоналізація фабрик, заводів, банків, транспорту, торгу і т. д. забезпечить пролетарям кращі умови матеріяльного життя та полегчить працю і звільнить їх від злиднів та безробіття. Цього не сталося, як про це свідчать відносини на Україні під большевицькою владою. Передовсім там панує така нечувана **житлова кріза,** якої справді нема ніде на світі. Далі, вибори „соціялістичної індустрії" **коштують у 3—4 разів дорожче,** як було перед війною, або як є в Західній Европі. Мало того, в країні запанував хронічний **товаровий голод.** Не вистарчає виробів текстильних, шкіряних, металевих, будівельних і т. д. Нема в достатних розмірах навіть голок та ниток. Тай не дивно, бо власна індустрія перед війною давала всього до 6% потрібних виробів, а решту довозилось із закордону. Нині за браком ресурсів імпорт дуже упав і виносить всього 35% передвоєнного, а всі одержані від експорту ресурси (експорт теж виносить лише 35—40% передвоєнного) большевицька влада витрачає на імпорт усякого устаткування для фабрик і заводів. Звичайно приватний капітал мігби одержати за кордоном ріжні вироби навіть на кредит, але большевики запровадили навіть монополію зовнішнього торгу і **не дозволяють приватному капіталові закуповувати ріжні закордонні товари.** Нарешті, як подає урядова совітська статистика, **пересічний заробіток робітника виносить всього 30—35 долярів у місяць,** а пересічний заробіток службовця лише 35—45 дол. Звичайно частина робітників та службовців одержують і більше (50—75 долярів місячно), але таких буде хіба 15—20%, тоді як не менше 20—25% одержують лише 20—25 долярів у місяць. Знову **ремісники та крамарі дуже бідують** тому, що бракує матеріялів для праці та товарів для торгу, бо влада всі свої вироби намагається продавати через державний або кооперативний торговий апарат, а всю сировину скуповує лише для націоналізованої індустрії.

От нпр. на Україні приватний капітал у 1927/28 р. мав у своїх руках лише 20.3% усього українського товарового обігу (4.4% гуртового і 41.8% роздрібного), а кооперація 44.6% (48.6% гуртового і 45.9% роздрібного) та держава 35.19% (52% гуртового і 12.3% роздрібного). Увесь торговий обіг В. України в 1927 р. виносив коло 3 міліярдів **долярів.** Таксамо приватний капітал у промисловости відіграє дуже невеличку ролю, складаючи всього 13.4% всеї продукції. Це видно також з того, що з загального капітального фонду України державі належить 55.2%, кооперації 12.2%, а приватному капіталові 32.6% (переважно селянська хліборобська продукція). Декому може здаватися, що мабуть воно краще, що держава та кооперація перебрала в свої руко народне господарство (цеб то промисловість, торг, то що), що приватний капітал залишився лише у дрібному торгові та хліборобстві. На жаль, у дійсности це привело лише **до товарового голоду, до житлової крізи, до дорожнечі, великого безробіття та до хлібної крізи.** В звязку з цим народне господарство України розвивається дуже пиняво **за браком капіталів,** а **промислова продукція коштує дуже дорого,** бо провадиться бюрократичним способом. От пройшло вже 10 років, як большевицька влада запанувала на Україні, а тимчасом нині народне господарство лише досягнуло передвоєнного рівня, за винятком зовнішного торгу та важкої індустрії (переважно металюргії, продукція якої виносить лише 80% передвоєнної). Так у минуломy році все народне господарство України дало продукції на 3 міліярди долярів, з чого вся промисловість на 1.6 міліярдів долярів і сільське господарство на 1.4 міліярдів долярів. Цілком зрозуміло, що така загальна продукція дуже мізерна для країни з населенням у 30 міліонів. Але головне, що **загальний господарський розвиток України відбувається млявіще, як Росії, яка визискує Україну і почасти її коштом розвиває свою важку примисловість та викачує українську сировину для розвитку власної тяжкої індустрії.** Тому питома вага української важкої індустрії, яку утворив до війни чужоземний капітал, все падає, а разом з тим українська легка індустрія розвивається дуже мляво. Так Росія вивозить з України вугіль, руди, залізо та сталь і тиким робом поширює свою машинобудівельну та метальообробчу промисловість у Москві та Ленінграді, а довозить на Україну усякі вироби з металю, текстильні, шкіряні то що. Таксамо Москва стягає що року з України на 50—70 міліонів долярів більше податків, ніж витрачує на ріжні потреби України. От 1927/28 р. видатки України виносили 500 міліонів долярів, а прибутки 560 міліонів долярів, цебто Москва прибрала до своїх рук 60 міліонів долярів. Тому саме в Росії будується чимало нових заводів та фабрик, а на Україні лише переустатковується старі або проектуються нові в будуччині. Нема сумніву, що через 25 років питома вага української промисловости у Совітському Союзі впаде, цебто за умов большевицької диктатури народне господарство України розвивається навіть гірше, ніж то було за царського режиму.

(Далі буде).

ВЕЛИКДЕНЬ НА ЧУЖИНІ.

Сьогодня згадав я мою Україну,
Далеко від неї в чужій стороні,
І трохи не плакав гіркими сльозами:
Зробилось так сумно й тяжко мені.

Туди я до неї весь думкою линув,
Під небо блакитне в широкі степи.
Гаїлочок діти, убрані, мов квіти,
Співати там будуть за руки взявшись.

Звук дзвонів весело з церковиць у селах
Із співами зливишись в блакить поплине.
Там весело буде: там рідниї люде
І рідне там небо, і рідне усе...

П. Т.

— Мамо, чому ви приневолюєте мого нареченого слухати й слухати радіо?

— Бо як освоїться з радіо, то не буде тобі докучати, як инші чоловіки, що „за богато говориш". Вір мойому досвідові.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАША „СВОБОДА"

Читаючи ріжні голоси щодо конвенції У. Н. Союза, завважую, що многі не доцінюють теперішного напрямку Свободи, а це: заказують їй мішатись до церковної політики, а дехто заказує мішатись і до народної політики. Та одно і друге мусить мати місце в такім органі як „Свобода". По перше, „Свобода" є народною часописю, котрої обовязком стояти в обороні української народної справи взагалі, а не тільки в обороні якоїсь одної партії чи фракції. По друге, коли котра з релігій чи сект веде шкідливу для народа церковну політику, коли проголошує ідеї шкідливі українській народній справі, то тимсамим ширить деморалізацію між нашим народом. Чи тоді „Свобода" як народній орган, що орієнтується на власні народні сили, не повинна безпощадно громити шкідників? Чи не має вона повчити народ, як стати в обороні своєї чести, коли хочемо стати вільним народом на Вільній Соборній Україні?

Я тільки стверджу, що нарід буде з душі рад, коли теперішна конвенція дасть особливе признання редакторам „Свободи" за їх дотеперішну працю.

Напрям „Свободи" повинен бути ще чистійший, яркіший і ще більше патріотичний ніж до цеї пори, а її обєм по змозі побільшений.

Хай наша „Свобода" остане надалі мудрою, цікавою й поучаючою газетою.

Читаймо її радо далі та тішмося, що Польща не завоювала ще Америки, бо тоді певно редактори „Свободи" сиділи би в арешті, а ми мусілиб читати „Нови Свят", або якогось „Руського Селянина".

Д. Перчак,
Честер, Па.

—o—

ДО ЗЛУКИ И НАУКИ.

(Голос фармера).

Прочитавши дискусійну статтю добродія д-ра Сіменовича та зазив „Свободи", щоби забрати слово щодо обєднання та дальшого розвитку нашого національного життя в Америці й Канаді, я рішив також забрати голос в цій справі.

Як видно, то справді надійшла хвиля, коли ми повинні застановитися поважно над нашою будучиною в Америці. Ми повинні знайти спосіб, яким не лише врятувалиб тут свою еміграцію від винародовлювання, але й змоглиб дати як найбільшу допомогу визвольній боротьбі рідного краю. Ми повинні не оглядатися на те, як і що робить еміграція инших народів, але мусимо творити своє власне життя та шукати своїх власних шляхів, які відповідалиб нашим потребам та можливостям.

Ми не можемо насліпо малпувати инші народи, бо тоді все будемо бігти позаду них, а міжтим ми повинні стати нарівні з ними. Тому маємо йти власними шляхами в нашім національно-громадськім та політичнім життю в Америці. Головнійшу нашу вагу ми повинні звернути на підростаюче наше покоління, бо нема надій, щоби ми зрештою примирили всі наші ворогуючі між собою партії та ґрупи. Нам треба починати будування з самого національного фундаменту, яким є наші діти.

Ми ще й досі не знаємо хочби приблизно, скільки маємо в Америці української еміґрації, а скільки з неї є американських громадян, та який її родинний і маєтковий стан. Треба булоби потурбуватися й про те, щоби якось перевести хоч приблизнє обчислення нашої еміґрації, що спільними силами свідомих Українців можна булоби зробити. Для переведення такої реґістрації треба булоби мати спеціяльний центральний комітет з його філіями в кождій місцевости, де мешкають Українці. Тоді можна всякі національно-народні справи переводити через таку орґанізацію без зайвого галасу, шуму та гуку. Легче булоби переводити ріжні віча, збірки і т. д.

Нам вже час залишити дотеперішні форми наших „забав" та ріжних товариських сходин, які ще практикують лише народи, що стоять на найнижчому щаблі цивілізації. Ось візьмемо хочби для прикладу наші пікніки, коли ми великою гурмою збираємося десь до невеликого й душного городу, приносимо туди дещо „поїсти й запити". Мучимося на такому „пікніку" цілий день, паримо себе в душних галях на танцях і замісць відпочинку стомлюємося ще більше, ніж від тяжкої праці. Чого то навчаються наші діти на таких „забавах" та „пікніках"? Замісць доброї науки ми своїм дітям даємо дуже злий і негарний примір.

В деяких українських громадах Америки є діточі школи, але вони дуже рідко відповідно поставлені. Крім того діти в них вчаться в ту пору року, коли мусять ходити до американських шкіл, де вони й без української школи перетомлюються підчас науки. Міжтим я думаю, що далеко ліпше булоби, колиб ми подумали над орґанізацією рідньої літньої школи. Для цього треба вишукати недалеко від більших міст відповідні фарми й там орґанізувати кольонії для відпочинку українських дітей. На завідуючого такою кольонією треба знайти відповідного чоловіка, що мігби провадити нею й навчати дітей в літній школі української грамоти, історії та ґеоґрафії. На завідуючого господарською стороною такої літньої кольонії-школи можна покликати доброго фамілійного господаря, що провадивби всю господарку.

До такої літньої школи брати дітей у віці від 12 до 16 років, бо така дитина більше розуміє в науці ніж семилітня, яку иноді починають вчити не лише в англійській, але в українській школі. Звичайно це для такої малої дитини за важко й вона просто мучиться й знеохочується до української школи, як до школи додаткової. А на літниську науку дітям можна зробити цікавою й не такою важкою, проводячи ввесь день в розумних забавах, розвагах, ґімнастиці, в науці співу й нарешті в шкільній науці.

Я в своїй місцевости вже почав орґанізувати таку літню школу. Про дальший стан справи своєчасно напишу до відома всіх читачів. Ще ліпше булаб справа, колиб ми змогли зорґанізувати одну централю для цілої Америки, що керувалаб такими літніми школами.

Теодор Західний,
Вудстак, Мд.

Б. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ГЕТЬМАНСЬКИЙ СУД

(Історична повість).

(28)

— Зараз поїдете до Чигирина. Там є три наші, що ходять назирцем за Кравчуком. Один з них, той, що найбільше бачив і чув, нехай зараз вертає сюди. Його роботу в Чигирині буде робити далі один з вас. Другий також лишиться в Чигирині і провідає, з ким по відїзді Кравчука до Суботова буде балакати гарна Євка. Очевидно, по змозі нехай також провідає, про що вони балакали і куди він по балачці з Євкою обернеться. Той, що з Чигирина виїде тоді, коли Кравчук буде виряджатися в дорогу, нехай коня не жалує, та силкується бути тут на годину перед поворотом Кравчука.

По розмові з Татарином гетьманова троха успокоїлася, бо вже була обезпечена, що колиби Кравчук не покорився їй, то вона буде мати змогу скарати його за зраду і заситити свою жадобу пімсти. Вже знала, що він з Євки не буде мати ніякої користи, ні Євка з нього, бо перегородить їх дубова гиляка. Не сумнівалася, що досить буде кивнути пальцем, і Кравчук повисне. Думка, що її власний муж повисне на її приказ, не жахала її, бо для неї се була не першина. Чейже її другому мужеви, польському підстарості Чаплінському козак зняв голову з пліч... на її приказ.

Окрім неї і її третого мужа, гетьмана Хмельницького, ніхто не знає про се, бо той, що виконав був її приказ, вже погиб в бою. Колиж тепер на її приказ повисне Кравчук, то ніхто, не виключаючи гетьмана, й не погадає, що то був її муж.

Хуртовина в душі гетьманової, викликана шалом заздрости, троха потахала, бо вона вже знала, що їй діяти в найгіршім случаю, себто колиби Кравчук справді зрадив її для иншої. Вже спокійніша сіла на ліжко і стала розважати, що їй діяти, коли би Кравчук відстав від Євки і навернувся до своєї жінки. Її розмова з отаманом вартових вказала їй пропасть, над якою вона і Кравчук стояли, нічого про се не знаючи. Сі обережні Татари лильнують його так, неначеб вже знали, який він лиходій. Хоч як хитрий був плян його побігу, вартові таки не далиб йому втечи, якби він мав ще кого з собою. Сам Кравчук мігби втечи, бо його ніколи не спиняють, як виїздить з Суботова. Мігби, як се дуже часто робив, поїхати до Чигирина, з Чигирина далі в світ за очи. Якби обікрав скарб, то і з тою добичю мігби втечи. Щоби не розбуджувати підзору суботівських вартових, мігби вкрадене добро перенести до Чигирина частинами і заховати його в своїм чигиринськім крамі. Жінки з Суботова не мігби вивезти. Як сам гетьман, так і гетьманова виїздить з Суботова тільки під сильною охороною татарської, або козацької ґвардії. Колиби вона важилася виїхати сама, або з Кравчуком, отаман вартових зараз спитавби Виговського, що се значить. Втечи гетьманова моглаби тільки з Чигирина, але там вона все була окружена родиною гетьмана.

Обмірковуючи сі труднощі гетьманова додумалася до того, що її побіг з першим мужем попросту немислимий. Якби він взагалі навернувся до неї, то треба би з ним побалакати на розум і спонукати його до того, щоби він лишився далі в гетьманськім дворі і вдоволявся тим, що може дістати, і коли може. Доміркувавшися до того, вона подумала:

— Він мабуть згодивсь би на таке, якби не та Євка. Коби ту Євку спрятати! Але якось так, щоби він не доміркувався в тім моєї руки...

Ще не смеркалося, коли кухарка прийшла до гетьманової і сказала, що отаман варти має для неї якісь вісти. Гетьманова вийшла в сад, де Татарин вже дожидав її і доразу став розказувати:

— Один з моїх хлопців уже вернув. Кравчук нині у Євки. Себто, не у Євки, а у її мужа. Сей завтра іде зі своєю сотнею в похід, отже нині пращається з приятелями. Запросив їх всіх до себе. Мабуть будуть пити і гуляти до самого рана. Між них вкрутився також мій товариш переодягнений за козака. Кравчук мало коли бачив його тут, отже не пізнасть. Завтра той мій товариш перекаже мені майже кожде слово, яке Кравчук скаже Євці, або Євка йому. Чого не почує зараз, то опісля витягне від Євки і від Кравчука, бо обоє будуть пяні.

Татарин вже сказав своє і ждав, щоби гетьманова його відпустила. Але вона мала новий плян, який хотіла виконати руками Татарина. Вона промовила:

— Я вже казала тобі, що Кравчука потягну за язик. Зроблю се так, що він ані подумає, що я допитую його. Може покажеться, що та Євка таки трібує звести Кравчука на стежку зради... Чи ти... чи ти підтягнув би Євку на гиляку?

— Аби тільки пані гетьманова моргнули, то я зараз! Мені вже давно ворожка сказала, що я повішу якусь дуже гарну бабу. Раз мені снилося, що я якусь бабу вкупі з її любком повісив на воротах суботівського двора. Тепер ся ворожба і сей сон сходиться з тим, що ви мені кажете, пані гетьманово. То мабуть будуть Кравчук і гарна Євка.

— Може булоби досить, якби скарати звідницю, котра Кравчука підмовляє до гріха...

— Коби тільки прийшла сюди!

— А в Чигирині не можна?

— До Чигирина я не маю права. Там є міський суд. Я тільки в Суботові маю з ласки гетьмана право до горла кождого, хто без дозволу переступить суботівську лінію, або на кого мені мої пани покажуть пальцем. В Чигирині я безсильний.

— Шкода! Отже решту про Кравчука і ту гарну Євку будеш знати аж завтра?

— Завтра. Чи з вістями зголоситися до пані гетьманової?

— Я сама позву тебе.

Гетьманова махнула рукою і Татарин відійшов. Вона ще з годину гуляла по саді і пішла до хати. На другий день рано Татарин розказав їй, що у гарної Євки було весело аж поза північ. Кравчук болакав з нею, але не богато, бо газдиня не його одного мала там. Кравчук водив за нею очима більше як инші, але впрочім татарський звідун не помітив нічого такого, що вказувалоби на зраду.

Вислухавши Татарина, гетьманова замітила:

— Може вона тільки так, щоби затумати мужа? Аж козак буде далеко, вона і Кравчук зійдуться близше...

— Може. Покищо, сього нема. Бодай вони не показали, щоби щось було. Але, як що є, або що лиш буде, то ніяка обережність їм не поможе. Ми вже не таких обережних обличили.

Пару годин пізніше надіхав Кравчук і пішов до робітні. В робітни пересидів також пополудне до вечера. Завзявся і до саду не вийшов, хоч добре бачив, що гетьманова пішла туди сама. Не діждавшися його, хоч довго сиділа, вернула до хати. По дорозі думала:

— Євка заїхала тобі в голову! Будеш мати віз і перевіз... або я, або гиляка!

Рішилася сама забалакати до нього. Ще лиш не знала, коли й де, бо треба було зробити се так, щоби, на случай голоснішої суперечки, не збіглася челядь. По довшій розвазі подумала, що найліпше буде вигадати для нього якусь роботу і самій зайти до його робітні. Якби не покаявся, якби показалося, що він для неї пропав, висталоби відчинити двері до комнати вартових і шепнути їм одно слово, або тільки рукою дати знак. Вони зрозумілиби, що мають робити. Справилисьби ще заки Виговський і вся челядь щонебудь зміркують.

Рішилася занести до робітні ланцух, але аж в понеділок. Нині була субота. Кравчук вже вийшов, в неділю до робітні не заходив.

Склалося так, що гетьманова вже в неділю мала нагоду побалакати з Кравчуком цілком свобідно. Всі діти гетьмана, Виговський і вся челядь поїхали до церкви аж до Чигирина, бо правити мав піп, котрий що лиш приїхав з гетьманського табору. Всі хотіли побалакати з ним, почути новини. Гетьманова сказала, що нездужає і лишиться дома. Кравчук також лишився. Він ще спав. Окрім них, в Суботові лишилися тільки вартові. Гетьманова загадала таку добру нагоду використати і основно розмовитися з Кравчуком.

(Дальше буде).

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

Ч. 96.

НАНТІКОК, ПА.

(Rhone Sta.).

Від. 29 УНС передискутував і ухвалив слідуючий проєкт:

1) **Справа Сиротинця:** Щоби побудувати Сиротинець і його удержати, буде коштувати богато грошей, котрих у нас нема. Коли Конвенція ухвалить будувати Сиротинець, і наложить примусовий податок на членів У. Н. Союза, то тим самим пошкодить У. Н. Союзови, зробить роздор поміж членами, тому, що не всі члени У. Н. Союза бажають будувати Сиротинець.

1. Від. 29 У. Н. Союза проєктує, щоби будувати Сиротинець в порозумінню з другими запомоговими організаціями, спільний Сиротинець для всього українського загалу в Америці; б) також можна побудувати Сиротинець на „шерах"; кождий відділ може купити собі шерів кілько він сам бажає; в) відділ 29 У. Н. Союза є проти того, щоби накладати якийсь податок на членів У. Н. Союза; г) У. Н. Союз це запомогова організація й кождий член її належить до У. Н. Союза з тим почуттєм, що по його смерти його спадкоємець одержить запомогу, за котру він платить.

2. Параграф 22. в статуті треба конечно змінити так:

Повновласть делєгатів має розглядати верифікаційна комісія, вибрана зпоміж делєгатів і дати їх до одобрення Конвенції. Дотепер головний уряд принимає й відкидає делєгатів.

3. Вибрати судову й спеціяльну контрольну комісію з 5 членів (один з кождого стейту). Робота цієї комісії така: а) вразі непорозуміння поміж Головним Урядом ця комісія має розслідити справу і дати членам до одобрення.

б) Також перед кождою конвенцією ця комісія має переконтролювати майно У. Н. Союза. Дотепер Головний Уряд наставляє спеціяльну контрольну комісію.

4. Вибрати статутову комісію з 5. членів зпоміж делєгатів на кожду конвенцію. Їх робота буде переглянути статут та поправити його й дати делєгатам для одобрення.

5. Статутовий параграф 212-ий треба змінити так:

Кождий член У. Н. Союза може записати своє посмертне на того спадкоємця, який його дотримає до смерти, без ріжниці, чи ці спадкоємці є його родина чи ні.

6. Відділові секретарі повинні брати (діставати) 5% від вкладок, а тимсамим будуть мати охоту до праці.

7. Члени не повинні тратити запомоги в У. Н. Союзі аж до трох місяців. Таксамо й діти.

8. Члени, що стоять в У. Н. Союзі поверх 20 літ, в разі їх нездібности до праці повинні бути звільнені від плачення вкладок.

9. Приймати всіх українських дітей до Молодечого Департаменту, без ріжниці, чи їх родичі є членами У. Н. Союза чи ні.

10. Щодо вибору Головного Уряду.

Ми домагаємося вибрати як найздібнійших членів на уряд. Але щоби всі не були з одного стейту. Треба дати нагоду делєгатам ріжних стейтів бути урядником, а тимсамим попровадим організацийну роботу вперед. А головно відділи в околиці Скрентон, Гейзлетону й Вілкесбери, Па., повинні мати представництво в Головному Уряді, бо ці околиці були першими підвалинами нашої організації, У. Н. Союза. По друге, в околиці Скрентону є осідок У. Р. Союза, а У. Н. Союз занедбав ці околиці, даючи поле до роботи другим організаціям.

11. Вносимо, щоби конвенція вибрала редакційний комітет, яки буде мати повне право сам, без головного уряду наставляти й усувати редакторів, колиб вони не сповняли свого обовязку, який ухвалила конвенція.

12. Вносимо, щоби конвенція ухвалила, щоби у „Свободі" не поміщували жадних церковно-релігійних статей і дописей, бо вони творять гризню й ворожнечу поміж членами У. Н. Союза.

13. Вносимо, щоби видавати недільне число „Свободи". В цім числі „Свободи" мають бути писані статті наукові, спортові, технічні, ілюстрації, статті в англійській мові про нашу історію, а також і гумористичні.

14. Домагаємось, щоби напрям „Свободи" був прихильнійший до Великої України, не дивитися на те, що там радянський устрій правління, бо Київ це мати України, а Львів це дитина, котра мучиться під польським ярмом. І без помочи матери (Київа) ми не освободимо Галичини. Від цеї конвенції „Свобода" повинна научати нас, в який спосіб ми маємо злучити наші землі і наші партії разом, щоб визволитися зпід Польщі.

15. Також вносимо, щоби редакція „Свободи" містила статті кождого члена У. Н. Союза, коли ця допись тичиться української робітничої справи.

16. Вносимо, щоб оголошення для відділів були безплатні, а також і календарі даром.

17. Пропонуємо, щоби слідуюча конвенція відбулася у Вилкс Бери, Па., бо ця околиця була першим основателем нашої дорогої організації, У. Н. Союза.

За відділ ч. 29 У. Н. Союза:
Василь Блюй, предсідатель;
Никола Мицяк, секретар;
Ів. Салюк, касієр.

Ч. 97.

БАЛТИМОР, МД.

Братство св. Тройці, відділ 320 У. Н. Союза, ухвалило такий проєкт:

1) Де є в родині більше як один член, то туди присилати лише одне число „Свободи" для голови родини.

2) Щоби в „Свободі" поміщувати більше новинок і відомостей про народні та організаційні справи; а всякого рода небилиці ліпше кидати до коша, як поміщувати у „Свободі", бо вони не приносять користи ні організації, ні нашому народови, а тільки згіршують і роблять ворожнечу між членами.

3) Щоби відділовим секретарам дати якусь нагороду, бо секретарі служать цілий рік членам і відділови за спасибіг.

4) Всі кошти пересилки щоби виплачувала головна каса.

5) Щодо Сиротинця, то кожен член примусово має дати доляра. Як 10 членів це може, то й одинайцятий також зможе дати.

6) Дітям, котрі довший час стоять в молодечім департаменті, щоби звернути хоть якийнебудь процент, щоби вони мали ліпшу охоту до своєї організації, коли вони стануть повнолітними членами.

7) Поважані делєгати і делєгатки, роздумайте над тим, щоби конвенція не відбувалася в таких місцевостях де нема української галі, бо тим ми нищимо самі себе, а чужих попираємо.

За уряд:
Петро Мармаш, предсідатель;
Теодор Захарчук, секретар;
Яків Польщук, касієр.

Ч. 98.

ЛЕЙКВУД, О.

Братство Сошествія св. Духа, від. 108 У. Н. Союза, ухвалило слідуючий проєкт:

1) Щоби дітей можна брати до Союза без огляду на те, чи родичі їх є членами Союза чи ні. Тоді Союз буде значно скріплюватися.

2) Щоби часопись „Свободу" не висилати членам, переходячим з молодечого департаменту до дорослих в ту родину, де отець уже одержує „Свободу".

3) Щоби часопись „Свобода" виходила на 6 сторін: 4 сторони в українській мові, а дві сторони в англійській мові, деб наша молодіж могла писати в справах народних і спортових.

4) Щоби головний уряд наставляв лікарів для новопринятих членів в кождій місцевости тільки **українських,** а кошти лікарських оглядин щоби покривав Союз. Вразі якби не було українського лікаря, головний уряд настановляє лікаря, якого предложить йому відділ.

5) Параграф 123 змінити так, щоби не купувати бондів за Союзові гроші. Ті гроші щоби приміщувати в українських інституціях „Building and Loan Ass'n", яких богато по цілій Америці, але жадна не має нагоди користати з українських грошей. Тепер з українських грошей користають тільки чужинецькі банки в таких стейтах, де найменші проценти платять, як приміром Пенсилвенія стейт 3%. Над цим делєгати повинні троха розважити і цю велику помилку направити.

6) Редакторів „Свободи" щоби вибирала конвенція, а коли ні, то повинна вибрати редакційний комітет з 3ох членів, як було давнійше.

7) Щоби „Свобода" на будуче не мішалася в церковні справи, бо це робить шкоду У. Н. С. і українському загалови.

8) Щоби члени У. Н. Союза мали всі однаковий приступ до поміщування дописей із жертвами на **добродійні цілі,** як приміром, жертви на повінь в Галичині, жертви на Рідну Школу й інвалідів і т. инше. У часі повені у Галичині, коли відділ занявся збіркою на допомогу потерпівшим від повені уріднім краю, зібравши жертви, ми негайно вислали на місце нещасної повени до Галичини; розуміється, що жертводавці собі цього бажали. Притім ми написали коротеньку допись з іменами жертводавців, але нам відмовлено цю допись вмістити в „Свободі" тільки тому, що ми не вислали гроший до Обеднання, але просто до краю. Чиж У. Н. Союз залежний від Обеднання й тільки воно має право позволяти на дописі? Ми думаємо, що коли навіть не члени У. Н. Союза мали право писати ріжні дописи з накидуванням на чесних людий, то ми, члени У. Н. Союза, мали право помістити допись у „Свободі" з жертвами наших членів, котрі жертвували свій гріш на поміч від страшної загибелі.

9) Шконтр329 комісію, верифікаційну комісію і статутову комісію щоби вибирала конвенція на будучу другу конвенцію, а не екзекутива У. Н. Союза.

10) Члени повинні діставати календарі даром, як дарунок раз на рік від У. Н. Союза.

11) Ми домагаємося, щоби головним секретарям ухвалити сталу платню та скасувати $5.00 підвишки за кождих 100 новоприступивших членів, бо це не практично.

12) Щоби ухвалити платню урядникам перед їх вибором. Тоді кождий кандидат на уряд буде знати, чи зможе він за таку платню чесно працювати для організації У. Н. Союза.

За 108 відділ У. Н. С.:
Михайло Колодій, голова;
Стефан Якимів, касієр;
М. Мельничин, секретар.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Лишень для приємного куріння.

CAMEL ЦИГАРЕТКИ

ЧОМУ КЕМЕЛС Є ЛІПШІ ЦИГАРЕТКИ.

Кемелс є охолоджуючими і відсвіжуючими.

Смак в Кемелс є гладкий і вдоволяючий.

Запах в Кемелс є все приємний чи то в хаті чи на дворі.

Кемелс є легкі і смачні.

Вони не псують ваш смак і не лишають по собі цигаретного несмаку.

Кемелс є роблені з найліпшого ростучого тютюну, справленого і змішаного з великою увагою.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться 12-го мая, в годині 2-ій пополудни, в Юніон Гали, 2748 Lagrange St. Уряд братства просить членів запамятати собі, що мітінґ має розпочатися вже в 2-гій годині а не пізнійше. Проситься всіх прибути на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. — Уряд.

Бурмистр одного містечка відходить у відставку, тому йде від кімнати до кімнати й прощається з усіми урядовцями. В одній кімнаті застав молодого урядовця, як спить при свому столику. Бурмистр торкнувся легко його плечей і питається лагідно:

— А як довго ви є вже тут у ратуші?

— Чотирнацять днів, пане бурмистр, — відповідає юнак.

— Т-а-к? То ви дуже скоро втягнулися до праці!

ПОЗІР! ЙОНКЕРС, Н. Й.! ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКЕ СПІВАЦЬКЕ ТОВАРИСТВО „БОЯН"
В YONKERS, N. Y.
— устроює —
ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ
ПОЛУЧЕНИЙ З ДІТОЧИМ ПРЕДСТАВЛЕННЄМ
„ТАРАС ДИТИНА"
В НЕДІЛЮ, 12. МАЯ 1929 Р.
B ST. BARTHOLOMEYS HALL,
Saw Mill River Road, cor. Palmer Ave., Yonkers, N. Y.
Поч. точно в год. 5-ій попол.
Діріґент хору і режісер М. ФАТЮК.
По концерті БАЛЬ до опівночи.

Проситься всіх Українців, місцевих і позамісцевих, о численну участь. За добру забаву ручить 107,9
Комітет.

НЮ БРІТЕН, КОНН., І ОКОЛИЦЯ!

УКР. СПІВАЦЬКЕ ТОВ-О
при церкві Непор. Зач. Пресв. Діви в Ню Брітен, Конн.
— відограє —
В НЕДІЛЮ, 12. МАЯ 1929 Р.
В УКР. НАРОДНІМ ДОМІ,
Ервін Плейс,
ТЕАТРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВЛЕННЄ
ОЙ НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ
драма в 5-ох діях зі співами і танцями
П. Старицького
Початок точно в год. 7-ій веч.
Вступ для старших 50 центів, для дітий 15 центів.

Повисше згадана драма є надзвичайно гарна і інтересна. Запрошується всіх місцевих і позамісцевих громадян до численної участи. Прийдіть, а не пожалуєте. 109-10

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й. ПОЗІР

Заходом Комітету Читальні села Бахова, пов. Перемишль і Комітету Трох Сиріт в Ню Йорку
спільно устроюють
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
В СУБОТУ, 11-ГО МАЯ 1929 Р.
В ГАЛИ VOLKS LYCEUM
218-20 E. 2nd STREET, NEW YORK CITY.
Початок о годині 7.30 вечер.
Вступ 50 центів.

Поважані Українці і Українки! Хто хоче весело забавитися, той не повинен опустити сеї нагоди, бо другої такої нагоди скоро певно не знайде. Тут є дуже вигідна галя, добірна музика буде грати до пізної ночи. Буфет власний, а попри веселу забаву причинитеся до кращого успіху двох повизших цілей.
За добру забаву ручить
109 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! — ПАТЕРСОН, Н. ДЖ.!

ПОВАЖАНІ ГРОМАДЯНИ!
Самі читайте і другим скажіть,
що
В ПРОВІДНУ НЕДІЛЮ, 12-ГО ТРАВНЯ (МАЯ) 1929 Р.
(SUNDAY, MAY 12, 1929)
— відбудеться —
ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ В ПАТЕРСОН, Н. ДЖ.
ПЕРШИЙ МАЄВИЙ
ПІКНІК
В LINDBERGH PARK,
Sicomac Road, North Haledon, N. J.
Музика першорядна.
Початок в годині 12.30 до пізної ночи.
Тікет 35 центів.

За добру забаву ручить — Комітет.
Take North Haledon Bus, No. 42, at Ward St. & Dale Ave., Ward St. & Main St., River & Broadway, Paterson and get off at door. Buses run every 20 minutes. 109

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.!

ЗАХОДОМ СПІВАЦЬКОГО Т-ВА
при Укр. Прав. Церкві св. Вознесения в Нюарк, Н. Дж.
— відбудеться —
ВЕЛИКИЙ
КОНЦЕРТ
В ЧЕСТЬ ВПОВ. ДЕЛЕҐАТІВ 17. головної конвенції і 35-літнього ювилею У. Н. Союза в Америці
У ВІВТОРОК, 14. МАЯ, 1929 Р.
В УКР. РОБ ДОМІ,
59 BEACON ST., NEWARK, N. J.

З огляду, що концерт улаштовується в честь Впов. Делеґатів і достойних національних радників над розвитком нац. батька Союза, томуж то і прихід з цего концерту призначений на підтримку в нац. наших змаганнях: Рідна Школа, Інваліди і Боєва Організація. Тож до святкування в призначений вечер просить усіх Вп. Делеґатів і місцевих Українців 107-9
Комітет.

ПОЗІР! RARITAN, N. J.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКР. ДІТОЧОЇ ШКОЛИ В РАРІТАН, Н. ДЖ.
відограється пораз перший театральна штука, получена з концертом і деклямаціями, під заголовком:
115-ЛІТНІ РОКОВИНИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
В СВОЇЙ ВЛАСНІЙ УКР. ГАЛІ,
під ч. 10 Колфекс ул., Raritan, N. J.
В СУБОТУ, 11. МАЯ, 1929 Р.
Початок точно 7.30 вечером.
Вступ 50 центів. Діти від 10 до 14 літ 15 центів.
Режісер Михайло Костра.
ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ.
Весь дохід з цего представлення призначений на Раріtанську Українську Діточу Школу.

Українці і Українки! За старанням Шкільного Комітету запрошується всіх любителів Рідної Школи з Рарітан, Менвіл, Бавнд Брук, Ню Бронсвік і з других околиць, до як найчисленнійшої участи.

Тому приходіть громадно і других кличте, а певно не пожалуєте, бо побачите, як ваші діточки відносяться до Неньки-України і до рідного свого любого краю.

За взірцеву виставу штуки ручить
107,9 Шкільний Комітет.

УВАГА! НЮ ЙОРК, ВЕСТ САЙД!

ЗАХОДОМ ТОВ. СВОБОДА, ВІД. 194. У. Н. СОЮЗА
— устроюється —
ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ
В НЕДІЛЮ, 12. МАЯ 1929 Р.
В CASINO HALL, 358 W. 44th STREET, NEW YORK CITY.

Просимо всіх Українців і Українок прибути на сю забаву, а не пожалуєте часу. Музика перворядна.
ПОЧАТОК О ГОД. 3. ПОПОЛ.
Весь дохід призначений на добродійні цілі.
ВСТУП 50 ЦЕНТІВ.
За добру забаву ручить
109-10 Комітет.

ЧУДО! — НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.!

Заходом Кружка Співацького „Бандурист" при укр. греко-кат. Церкві в Ню Гейвен, Конн.
— відограється —
дуже гарне представлення
В НЕВОЛІ ТЕМНОТИ
КОМЕДІЯ В 3-ох АКТАХ З ЖИТТЯ НАШИХ ВИСЕЛЕНЦІВ В АМЕРИЦІ.
В НЕДІЛЮ, 12. МАЯ 1929 Р.
В ГОД. 5-тій ПОПОЛУДНИ
в Церковній Галі 127 Парк ул.

На се пречудне і смішне представлення запрошується всіх Українців місцевих і позамісцевих.

Бачите, навіть професор з Ейл обіцявся прибути зі своєю дружиною. Ну! Якжеж свої громадяне не прибулиб на таке пречудне представлення?
109 КОМІТЕТ.

ЗАХОДОМ ТОВ. ВОЗНЕСЕНИЯ В НЮАРКУ
— устроюється —
ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ
БАЛЬ
В СУБОТУ, 11-ГО МАЯ 1929 Р.
В УКРАЇНСЬКІЙ РОБІТНИЧІЙ ГАЛИ
57-59 Beacon St., Newark, N. J.
ПОЧАТОК О ГОД. 7.30 ВЕЧЕР
Вступ 35 цнт.

Проситься не забути, а прийти на баль.
За добру забаву ручить
109 КОМІТЕТ.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

В УКРАЇНСЬКІМ ДЕМОКРАТИЧНІМ КЛЮБІ,
59 ST. MARKS PLACE (8th ST.), NEW YORK CITY
— відбудеться для членів —
СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ
В СУБОТУ, ДНЯ 11-го МАЯ (ТРАВНЯ), 1929 РОКУ
в годині 7-мій вечером.
Проситься поважаних членів прибути точно.
109-10 Виділ.

ВАЖНА ДЛЯ ВСІХ УКРАЇНЦІВ ФІЛЬМА
ТАРАС ШЕВЧЕНКО
буде ставлена цими днями в слідуючих місцевостях:

БІНҐГЕМТОН, Н. Й. — СУБОТА, 11-ГО МАЯ
в годині 7.30 вечером.
CITY LINE THEATRE, 344 MAIN STREET.

РОЧЕСТЕР, Н. Й., — НЕДІЛЯ, 12-ГО МАЯ
о годині 2.30 пополудні і 7.30 вечером.
УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ ДІМ, 975 ДЖОЗЕФ ЕВНЯ.

ПРИХОДІТЬ ТОЧНО НА ОЗНАЧЕНИЙ ЧАС.

ПРОГРАМА ЧЕРЕЗ РАДІО

Отсим повідомляємо Українців, замешкалих в місті Ню Йорку і околиці, що буде надана Дискусія „КОВАЛЬ І ДУША" через РАДІО на 10-го мая, від години 7-мої до 8-мої вечером. Всі, котрі бажають почути дуже інтересну дискусію, прошені наставити своє радіо на повисше означений час. Дискусія буде надана зі стації як слідує: WBBR, Kilocycles 1300, meters 230.6, Watts 1000, New York, N. Y.

Перед розпочаттем і на закінченнє відограє музика. Всі, котрі інтересовані подібними програмами прошені писати на адресу: 108-9

WATCH TOWER, UKR. DEPT., 117 ADAMS ST., BROOKLYN, N. Y.

НОВОСТИ В РЕКОРДАХ

OKeh Odeon ELECTRIC

10" 75 ц.

15582 ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

Господар приїздить з дороги кіньми, тпр-у-у-кає і, спинивши коні, починає попрікати свою жінку, котра виходить напроти нього. Він підозріває її о приниманнє гостий в часі своєї відсутности, а вона, очевидно, заперечує. Після такої перепалки одно другому починає співати на перекір.

Вона:
Під каміннями земля гуде
А до мене козак іде,
І чорнявий і білявий,
І високий, кучерявий.

Він:
От так чиня, як я чиню,
Люби дочку, хоч би чию,
Хоч попову, хоч дякову,
Хоч хорошу, козакову.

Разом:
З рибкою борщ, іде, коли хоч
А не хочеш, вибачай, І ложечки не мачай.
Ох, ох! Та не люби двох!

ПІКНІК.

Товариство заголосило пікнік на неділю о 11-тій годині рано. Тимчасом о 3-тій годині пополудни ще нікого нема. Знуджений тим молодець починає фліртувати до дівчини і співає:

Він:
Ой дуб, дуба, дуба, дуба,
Недалеко вже до шлюба
Засватались на покосі,
Потанцюємо на росі.

Дівчина:
Хлопці, хлопці всі до мене!
Гарні бровенята в мене
І намисто і дукач,
Бо мій батько богач.

Потім співають обоє:
Який батько, такий син,
Виносили з бочки сир,
До рабої удови
На досвітки ходили.

Опісля перекидуються словами:

Хлопець:
Вернись, кажу, чи ти чуєш?
Куди ти так чимчикуєш?

Дівчина:
На вулицю, моя мати,
З парубками погуляти... і т. д.

Всіх строфок є десять і тому співаки (Давиденко й Барчанівна) мають час розвинути не лише красу голосу, але коротко представити програму мельодраму.

Рекорда полишає соняшне — пікнікове — враження. Коштує 75 ц.

З дальших новостий рекордів ОКЕЙ ОДЕОН замітні:

10" 75 ц.

15583 СІЧОВИЙ МАРШ, відограний Українською Орхестрою з Пасайку, Н. Дж.

У. С. С. МАРШ, тої самої Орхестри.

Там приходять сольові партії: М. Майка, М. Долишного, а диригує М. Сербинський. В Січовім Марші приходить на закінченнє спів на унісоно: „Ми Гайдамаки". — Марш Укр. Січових Стрільців починається давною козацькою мельодією „Засвистали козаченьки", опісля переходить у воєнний марш, переплітаний закінченнем пісні „Ой видно село", — „Дівчино, рибчино..." „Хлопці-ж бо то хлопці"...

З так званих „Лемківських рекордів" вийшло дві останні части „Лемковского Весілля", опрацьованого С. Шкимбою, іменно:

10" 75 ц.

15100 Лемковске Весілля, часть 15, Останній танець. Співають: Е. Долина, Р. Бибель і О. Американський.

Лемковске Весілля, часть 16, Конець Весіллю. Співають тісамі.

З виданнєм сих рекордів покінчено Лемковске Весілля.

15101 Ой у лузі, тай при березі.
Сольові партії, переплітані мішаним хором, а таксамо і

Верховино, світку ти наш.
Сі пісні відспівали: Юлія Ророщук, Анна Курилко, І. Тидик й І. Машиних, під управою В. П. Гладика.

З давніщих українських рекордів виробу Окей Одеон пригадується:

12-цалеві $1.25.

81501 („ВЕЛИКДЕНЬ" / „АНГЕЛ-ВОПІЯШЕ" — Український Хор „Боян" з Йонкерс, Н. Й. Дірігент М. Фатюк.

10-цалеві 75 цнт.

15581 („ГАГІЛКИ", часть 1. / „ГАГІЛКИ", часть 2. — Український Хор „Боян" з Йонкерс, Н. Й. Дірігент М. Фатюк.

Кромі українських є в нас також рекорди русскі, польські та инші, видані компанією Окей Одеон. На бажаннє висилаємо катальог. — Лише просимо запамятати адресу й звертатися сюди, як до своєї фірми.

SURMA BOOK-MUSIC CO.
(СІЧОВИЙ БАЗАР)

103 Ave A, New York, N. Y.
(між 6-ою і 7-ою вулицею)

ВАЖНЕ ДЛЯ НЮАРКУ І ОКОЛИЦІ!

ЛИШЕ ДВА ДНІ, ПЯТНИЦЯ І СУБОТА, 10-го і 11-го МАЯ, 50 ФОНОГРАФІВ І КОМБІНАЦІЙНИХ РАДІО-ФОНОГРАФІВ, ЗАДЛЯ БРАКУ МІСЦЯ В ШТОРІ, МИ ЗМУШЕНІ ПРОДАТИ ПО ФАБРИЧНІЙ ЦІНІ. ТОМУ НЕ ТРАТЬТЕ НАГОДИ. ПРИХОДІТЬ І КЛИЧТЕ СВОЇХ ЗНАКОМИХ, А ПЕВНО ЩОСЬ ДОБРОГО КУПИТИ. 109-10

УКРАЇНСЬКИЙ БАЗАР
WYSOCHANSKY BOOK & MUSIC STORE
47 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФОРНАЛЬ ПРО СИРОТИНЕЦЬ, КОНВЕНЦІЮ, РЕДАКТОРІВ І ИНШІ СПРАВИ.

Був я раз на одім відчиті в Ню Йорку. Слухав, як викладав один лектор від „високої політики". Не забуду того, як він твердив, що форналь до нічого не здався. Бо, казав лектор, селянин то ще запряже коні й поїде на віче, селянин має гроші, то й газету запреномерує й вкладку до читальні дасть, бо має з чого, а форналь нічого не має й нічого не знає. Тому форналь нездібний до ніякої організаційної роботи.

Це все пригадав собі я, тепер, коли бачу того лектора, як він пречеться у делегати на Конвенцію У. Н. Союза. І думаю собі: чогож то йому йти за форналями. Бож в У. Н. Союзі повно форналів. Господарі, що попризїжджали з краю, заробили дещо гроша й повертали до своїх газдівств. А форналь не мав до чого вертати, тому остав тут в Америці й двигає на своїх плечах всі тягарі, що звязані з удержанням наших церков, шкіл, Народних Домів і запомогових організацій і з нашою допомоговою акцією для краю. Форналі підтримували й підтримують свою народну газету й завдяки форналям не може розвиватися серед нашого народа „висока політика" таких газет як „Руський Селянин" і його товариш „Нови Свят".

Форналь береться будувати й Сиротинець-Захист при У. Н. Союзі. А робить це форналь тому, що хоче мати такий Сиротинець, в якім і форналь мав би право не тільки платити, але тим Сиротинцем й рядити. І ніхто так добре не розуміє ваги Захисту як форналь-робітник. Бо як він має хочби тільки 45 літ, а вже бос до нього: Джан, ю ар ту олд. Ще добре, як хто має діти, що підтримають форналя на старість. А як їх нема, то Захист одинока надія на старі й немічні літа. І форналь радо запише ще й весь свій заробленій грiш, як тільки той наш Захист прийме його до себе й ним заопікується. Нам колись казали: Іванови — батіг і граблі, а де йому до якоїсь організації, сойму чи т. п. Але ми послухали инших голосів і таки до чогось уже дійшли. І дійдемо ще висше, коли ще краще збагнемо про своє власне добро. Як прийде циганка до хати ворожити, то доляр для неї й у бідного знайдеться. а на Сиротинець даємо з важким серцем. Чи це розумне? Шадім там, де треба, а не жалійио видати там, де буде користь для нас і наших нащадків. Тому, коли прийдеться нам дати на Сиротинець по $5, зложім їх з охотою.

Свою „Свободу" шануймо й її редакторів. Покажім, що форналі вміють постояти за честь тих, котрі за них дбають й добра їх навчають. Не даваймо себе дурити тим, що то святими прикидаються й кричать, що „Свобода" нищить церкву, бо це неправда. Католицькі Німці в Тиролю це культурний і зорганізований нарід, а яку то вінну підняли вони з приводу того, що італійський уряд пішов походом на їх церкву й школу, які хотів ужити до того, щоби з Німців поробити перевертнів. Тому й ми мусимо боротися на всі фронти. І церкви не можемо лишити на боці, а коли до неї ходимо й поносимо полученні з нею тягарі, так мусимо домагатися в ній своїх прав і пильнувати, щоби вона служила інтересам українського народу. А саме того вчить нас „Свобода". Чиж можна тому противитися?

Микола Василишин,
член 69 від. з Ню Йорку.

ПОЗІР! БАЙОН, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ОДНОСЕЛЬЧАН З СЕЛА ЦЕБРОВА, ПОВІТ ТЕРНОПІЛЬ

— устроюється —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

НА ГУПЕР КУПЕР ГАЛИ, 94 E. 22nd ST., BAYONNE, N. J.

В НЕДІЛЮ, 12. МАЯ 1929 Р.
в годині 3-тій пополудни.

Чистий дохід призначений на будову Просвітного Дому в селі Цеброві.

Тому просимо всіх Українців до численної участи. На Бали буде грати Українська Орхестра і американський джес-бенд під проводом М. Сербинського з Ню Йорку.

За добру забаву і чесну обслугу ручить 108-9

Комітет.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й. ПОЗІР!

ТОВАРИСТВО „ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ" відділ 117 Укр. Народ. Союза в Ню Йорку

— уладжує —

В СУБОТУ, 11-ГО МАЯ 1929 Р.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В MANHATTAN LYCEUM HALL
(Український Роб. Дім)
66-68 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Музика першорядна.
Початок в годині 7.30 вечер.
Вступ 50 центів.

До численної участи запрошується всіх. 104,10

ВЖЕ МОЖЕТЕ ОДЕРЖАТИ НОВИЙ КАТАЛЬОГ КНИЖОК КНИГАРНІ СВОБОДИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

ВИСИЛАЄТЬСЯ ЙОГО ЗА НАДІСЛАННЄМ 2-ЦЕНТОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ.

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВОЛО УСУНЕНЕ!

Тут маєте послідну нагоду позбутися Вола скоро, дешево і без болю і операції. Немає різниці, яке у вас Воло, або як довго маєте його. Воно зникне так що і знаку не лишиться по ужиттю нашого ANTI - GOITER СЕРЕДНИКА, винайденого славним европейським доктором. Середник нешкідливий, приємний до ужиття, ніколи не заведе навіть в найгірших випадках. Тисячі позбулися сего небезпечного і негарного вигляду — ви будете слідуючим! Колиби вам не помогло, звернемо вам гроші. Ціна сего Середника лишень $3.00.

НЕ ПРИСИЛАЙТЕ ГРОШИЙ, лишень випишіть се оголошення і пришліть враз з 25 ц. марками на пересилку. За Середник $3.00 заплатите почтареви при відборі. 104

CHICAGO MEDICAL LABORATORY, Dept. 309,
1723 N. Kedzie Avenue, Chicago, Ill.

ПРОГУЛЬКА
:—: до :—:
ГАЛИЧИНИ

УКРАЇНСЬКЕ ІМІГРАЦІЙНЕ БЮРО
враз з
ГАРАНТІ ТРОСТ КОМПАНІ

УЛАДЖУЄ дві великі прогульки на догіднім і поспішнім кораблі Red Star лінії BELGENLAND, відходячого 1-го червня і LAPLAND, відходячого 13. липня. Кожда прогулька під доглядом нашого представника, котрий займеться прогульковими аж до Тернополя. Подорож на кораблі в обі сторони буде коштувати $170, до Львова і назад $197. До Львова в одну сторону $120 включаючи податки. Для негорожан постараємося о перепуски на один рік з Вашингтону. Купіть в нас шифкарту для ваших приятелів.

Свої зголошення шліть сейчас на понизшу адресу: 86—

WASIL HAPANOVICH
5 Belmont Avenue,
NEWARK, N. J.

RED STAR LINE
INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO.,
No. 1 BROADWAY, NEW YORK

Feen-a-mint
The Laxative You Chew Like Gum
No Taste But the Mint
At Druggists—15c, 25c

УВАГА! ВУДГЕЙВЕН, Л. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ВІЛЬНА УКРАЇНА відділ 200 Українського Народного Союза

— устроюється —

В ШІСНАЙЦЯТЬЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ СВОГО ІСТНОВАННЯ представленне чудової комедії під назвою

НЕЧИСТА СИЛА
І БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 12-ГО МАЯ (ТРАВНЯ), 1929 РОКУ

В ГАЛИ FORRESTERS HALL
ПРИ 101 — 51 AVE., (JEROME AVE) cor. 91st St., OZONE PORK, N. Y.
Вступ 50 центів.

Родимці! Щоб цей день зробити святочним, ставиться одну з найкращих штук, котра ще не грана на Лонг Айленд. Не оминіть цеї нагоди, скажіть своїм знакомим, щоб опісля не жалілм, що пропустили таку веселу і смішну забаву. За старанням комітету це буде одна з найкращих забав в Вудгейвен та і в околиці! 109

Комітет.

ВЕЛИКЕ СВЯТО В БРОНКС!

з приводу отворення нової
УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ГАЛІ І ШКОЛИ
— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, 12-ГО МАЯ (ТРАВНЯ), 1929 РОКУ

ПІД ЧИСЛОМ 1274 HOE AVE. і FREEMAN STREET, BRONX, N. Y.

Свято розпічнеться в годині 2-гій пополудни відіграннем американського і українського гимнів, почім наступить „ВЕСЕЛА ЗАБАВА" при звуках орхестри до год. 6.30 вечером. В 7-мій годині зачнеться дуже гарне представленне з незабутнього РІДНОГО КРАЮ

ГАЇВКИ

де в „ГАЇВКАХ" до співів виступить доросла амер.-українська молодіж з власною орхестрою. — Сейчас по представленню відбудеться

КОНЦЕРТ

УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ДІТОЧОЇ ШКОЛИ В БРОНКС.
Будуть промовляти місцеві і позамісцеві бесідники.
ВІДТАК ТАНЦІ ДО ПІЗНОЇ НОЧИ
ВСТУП ДЛЯ ВСІХ ВІЛЬНИЙ.

Українська Нар. Галя в Бронкс се великий добуток не тільки Українців з Бронкс, а рівнож всіх братств і товариств з Ню Йорку.

Доїзд до галі дуже вигідний за 5 цнт. собвейом з Ню Йорку і околиць Lexington Ave., East 180 St., з West 7th Ave. Bronx Park до Freeman St. в Бронкс; трансфер на всі стріткари Southern Boulevard до Freeman St. і оден бльок до Hoe Ave. 109

НОВИНА! УКРАЇНЦІ! НОВИНА!
УКРАЇНСЬКИЙ БАЛЕТ

В STAR CASINO, (107th Street, bet. Lexington and cor. Park Avenue)
У НЕДІЛЮ, ДНЯ 19-го ТРАВНЯ (МАЯ) 1929 РОКУ
ВЕЛИЧАВИЙ ВИСТУП

Учнів із школи українського національного танку Ню Йорку, Пасейку, Стетен Айленд, Елизабет, Перт Амбой і Картерет під особистим керівництвом артиста-балетмайстра ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА

300 У ВИСТАВІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ТАНЦЮРИСТІВ 300

ПРОГРАМА СКЛАДАЄТЬСЯ З ТРЬОХ КАРТИН:
І. Танкова руханка, постави, кроки. ІІ. Визанка сольових і гуртових танків. ІІІ. Картина Соборної України в танках.

Сам артист В. АВРАМЕНКО виступить у своїм сольовім танку „ЧУМАК"

яким-то здобув славу в Европі, Канаді та Америці.

Буде це найбільший масовий репрезентаційний виступ Українців в Ню Йорку. Танцюристи виступають в ріжних костюмах Соборної України й виконають найкращі характерні гуртові й сольові танки народні й козацькі.

УКРАЇНЦІ! Не оминіть одинокої нагоди побачити нашу народню гордість! Покажіть чужинцям, що ми уміємо цінити наше рідне мистецтво.

Початок рівно 8.30 год. вечером (по новому часу).
ЦІНИ: $1.00, $1.50, $2.00; діти 50 центів.
(Білети можна набувати в учнів школи, в українських організаціях та в день виступу при касі).

УВАГА! БРУКЛИН, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ КОРПОРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОД. ДОМУ, АМАТОРСЬКО-СПІВАЦЬКИЙ КРУЖОК

відограє чудову драму на 5. дій, зі співами і танцями, І. Тобилевича,
— під назвою —

„БЕЗТАЛАННА"

В НЕДІЛЮ, 12-ГО МАЯ (ТРАВНЯ), 1929 РОКУ
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ

101 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Вступ 75 і 50 центів. Для дітий 10 центів.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ

ДІЄВІ ОСОБИ:

Іван, старий москаль ... М. Зварич	2-га дівчина ... В. Магаляс
Софія, його дочка ... М. Побіденко	Омелько ... І. Бегнюк
Ганна, удова ... С. Лещак	Демян ... А. Цюпа
Гнат, її син ... І. Побіденко	Степан ... Д. Сипюта
Варка, дівчина ... К. Іванончівна	Явдоха, хазяйка ... Н. Н.
Параска, дівчина ... А. Бручковська	Старости ... І. Реклінський, П. Шипот
1-ша дівчина ... М. Балко	Парубки, дівчата, музики.

Каса отворена в год. 4. попол. Поч. предст. точно в год. 5-тій.

Це одна з найкращих штук І. Тобилевича. Люде спішать громадно, щоби ще раз і ще раз придивитись на гру так поважної та гарної драми.

Не забуваєте і Ви, Українці Бруклина, про цю виставу. Приходіть громадно самі і кличте всіх, та разом прочищуємо шлях до кращої долі.

Весь дохід призначений на Український Народний Дім в Брукліні.
109-10 За ваше вдоволення ручить — Комітет.

ДО АМЕРИКИ! Без ріжниці, чи Ви є американським горожанином, чи ні. Ваша жена і діти можуть приїхати до Америки. То саме відноситься до фармерських робітників. Продаємо шифкарти до всіх частей світа. Полагоджуємо всякі старокраєві і американські справи. Споряджуємо контракти купна і продажі, повновласти і т. п. Вишукуємо дати приїзду до Америки і назви кораблів.

ДОЛЯРИ ДО КРАЮ

пересилаємо почтою і телеграфічно по найтаньшій ціні.

ЛОТИ І ДОМИ

продаємо по дуже приступній ціні в першій українській оселі
НОВА УКРАЇНА, Н. ДЖ.

По близші інформації заходіть або пишіть до нашого офісу:

THE GLOBE SERVICE CORPORATION
30 EAST 7th STREET, NEW YORK CITY,

Корпорація знаходиться під зарядом:
КАЛИНА ЛИСЮК, голова дирекції. — Т. І. ГРИЦЕЙ, президент. В. КИНГИНИЦЬКИЙ, касієр. Д. ГАЛИЧИН, секретар.

БАНКИТИР УМЕР

Комедія з сільського життя на три дії.
Виступає в сій штуці 14 осіб. — Ціна 35 центів.
Замовлення слати до книгарні „Свобода".

„SVOBODA"
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Українська гр.-кат. парохія в Auburn, N. Y., пошукує дякоучителя; дякоучитель має мати добрий голос та має бути добрим управителем хору і школи. Мешканнє для дякоучителя є в парохіяльнім домі; платня після умови, посада до обняття від 1. червня, 1929. Голоситись на адресу: 107-9

UKRAINIAN GR. CATH. CHURCH,
132 Washington St., Auburn, N. Y.

INTERNATIONAL MOVING & EXPRESS CO.

Перевозимо меблі, піяна, в Ню Йорку і околиці, а також в подальші місцевости, по найнизших цінах. Голоситься або кличте: 107—

M. ZORAWICK
438 E. 9th ST., NEW YORK CITY.
Tel. Stuyvesant 7950.

ГРОСЕРНЯ-ДЕЛІКАТЕСЕН.

Добрий бізнес, $600 тижневого торгу, мусить продати сейчас з причини виїзду. Добра нагода дешево купити для грoсерського купця. Українсько-польська дільниця. Голоситися: J. T., 17 St. Marks Place (8th St., близько 3-тої Евені), New York, N. Y. 109-11

ГАВЗ З БІЗНЕСОМ

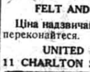
3-фамілійний дім з бізнесом, з улішненнями. Продам дешево, або заміняю за фарму або добрі лоти. Богато инших гавзів, фармів і ріжних бізнесів. Голоситися: J. T., 17 St. Marks Place (8th St., близько 3-тої Евені), New York, N. Y. 9-10,12

НА ПРОДАЖ мала фарма, від 2 до 20 акрів, при стейтовій дорозі, близько міста, дім 6 кімнат, газ в хаті і світло на вулиці, коло 100 курий, 150 качок, 1 корова, 1 кінь, 1 трок і вся машинерія, місце добре на газолінову стацію або стенд, або будову домів, суниці, які дають до $2000 річного доходу. Приїзджаючи, беріть Пенсильвенійську колію до Old Bridge, N. J. Приїзджаючи, напишіть наперед до мене листа, а я виджу по вас на стацію. 09-10 Mrs. TILLIE TRUSH, Old Bridge, N. J.

ДОМИ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Купуйте від самого будівничого, котрий має 16 літ практики в будові і побудував тут найбільше домів. Місто тут скоро будується, бо маємо богато фабрик. Вже богато домів продаких і будується більше. Доми знаходяться в середині міста коло Гайскул, тож не чекайте, а користайте з нагоди. Голоситься до будівничого: 98—

JOHN GINDA
390 GRAND AVE., CARTERET, N. J.
Tel. Carteret 1062.

ПРОДАЄ ДОМИ
В МІСТІ НЮ ЙОРКУ
Українська Фірма
S. FESOLOWICH & N. KOBZISTY, EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16—

УКРАЇНСЬКА КВІТЯРНЯ
під числом
125 EAST 7th ST., NEW YORK CITY

поручає цвіти на всі нагоди як на: гарні букети на весілля, вінці погребові, а також цвіти вазонові, як: розі, лілії, цвіти тяті і много инших.

Замовлення виконує скоро і ціни умірковані.

Поручаючися ласкавій памяти, остаюсь з поважанєм, 42—

Д. М. Колісник, власт.
TOMPKIN'S SQUARE FLORIST.

DR. N. M. HNATYSHYN,
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
2191 PROFESSOR STREET,
Tel. Atlantic 2054. CLEVELAND, O.
Проти Українського Банку.

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН.
УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП З КАПЕЛЮХАМИ

Має на складі свого власного виробу ріжного кольору і найновійшої моди КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ (CAPS), зроблені з доброї вовни і соломи FELT AND STRAWS HATS

Ціна надзвичайно низька. Прийдіть і переконайтеся. 104-5,9,10

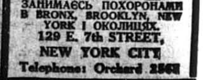
UNITED HAT STORE,
11 CHARLTON ST., NEWARK, N. J.

ЯК ПОЗБУЛАСЯ РЕВМАТИЗМУ.

Знаючи з переконання тяжкі терпіння ревматизму, Пані І. Е. Горст, 204 Davis Ave., 66-G, Bloomington, Ill., є так вдячна за се вилічення з него, що хоче сказати всім терпячим як позбутися його звичайною методою в дома.

Пані Горст нічого не продає. Лишень витніть сю оповістку і зашліть її до неї з Вашою адресою, а вона радо вишле сю цінну інформацію Вам цілком даром. Пишіть до неї сейчас поки не забудете. 208—

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568